

13.

“Đi Tìm Thời Gian Đã Mất”.

Dalat, thứ Bảy 29/11/1975

Tôi đi lên phố sớm, nghe tâm tư rung động kỳ lạ. Những hạt sương mai bám đầy trên cỏ. Đường xá đông người qua lại. Nơi các bậc tam cấp dẫn vào chợ, các người sắc tộc thiểu số ngồi trước các thúng hàng, ánh mắt buồn rười rượi. Cúi xuống chiếc thúng của một người Thượng, tôi lựa mua cặp vòng bằng đồng nhẹ, định đem về làm quà cho Nguyễn.

Cũng như tôi, Nguyễn rất yêu Dalat. Nhưng “*cái Dalat của tôi*”, mỗi khi nhắc đến, Nguyễn đều không giấu được nét đôn đầu pha cùng nuối tiếc.

Có lần Nguyễn nói:

“*Ở Dalat, Mãn nổi tiếng ai cũng biết, vậy mà tại sao Nguyễn lại không hề biết?*”

Rồi bào chữa ngay cho tôi (hay cho chính Nguyễn?):

“*Mà thôi, chưa đến giờ định mệnh gõ cửa. Khi ấy đâu có gặp, nói yêu Mãn, Mãn cũng chỉ phì cười, cho Nguyễn là thằng con nít bày đặt học đòi người lớn chuyện yêu đương!*”

Chữ “*con nít*” này được Nguyễn lặp lại đôi lần bằng giọng điệu vừa như giễu cợt, vừa như an phận:

“*Nguyễn là con nít, được Mãn nhìn đến thế này là may lắm. Nguyễn đâu dám ước mơ gì hơn nữa.*”

Tuy nhiên, tôi biết Nguyễn buồn.

Trong đời, tôi từng nhiều lần bắt gặp những tình yêu say đắm; khoảng cách của “*một đối tượng bước ra*” và “*một người đi vào*” đời tôi cũng thật là ngắn ngủi. Các mối tình đều có chung định số nửa vời, đứt đoạn. Vì vậy, khuynh hướng đi tìm một dĩ vãng tình cảm là điều luôn luôn hiện hữu trong tôi.

Đầu vậy, cũng vì ***sự đi tìm này mà vô tình tôi đã bỏ quên một hiện tại tình cảm khác***. Mỗi tình đến sau bao giờ cũng chịu chung “*số phận nạn nhân*” của mối tình đi trước. Và rồi, cũng lại có một “*mối tình nạn nhân khác*” tiếp liền theo bước của mối tình kia. Đó là điềm bất hạnh. Hai sao *Đào Hoa* và *Hồng Loan* cư và chiếu vào *cung Nô* trong lá số tử vi không phải là điều thú vị.

Với Nguyễn, tôi mang mặc cảm không đáp được đủ tấm tình chàng hiền dấng trọn vẹn. Chẳng phải tôi không yêu Nguyễn, nhưng bởi dư âm của dĩ vãng vừa đứt không lâu trước đó vẫn còn vang vọng để làm lẩn đi tiếng đập hiện tại của trái tim dành cho chàng. Dưới mắt Nguyễn, tôi điển hình cho một nỗi khổ đau định mệnh. Và chàng lại là kẻ thư sinh mơ mộng. *Trên hết, Nguyễn yêu tôi do từ điều đau khổ*

ấy. Có lẽ, nếu không "tự cảm nghe bé nhỏ hơn tôi" (như nhiều lần chàng nói), Nguyễn chẳng bao giờ trao cho tôi một tình yêu thắm thiết như hiện nay.

Một điều tôi biết, cũng chính vì điểm "*cam đành đóng vai con nít*" mà Nguyễn **được** tôi hơn hết. Luôn luôn tôi tự nhủ, tấm tình của Nguyễn vẹn toàn thanh khiết quá, tôi đâu không đáp đền xứng đáng, cũng chưa một lần có ý muốn rời xa.

*

* *

Gặp Cung trên phố. Trong quán *café*, nghe Cung ngập ngừng bày tỏ:

“Lúc 2 giờ sáng em đi *toilette* ngang phòng chị, nhìn vào thấy chị quần mình trong chăn ngủ, trên khuôn mặt có nét gì thật cô đơn thơ trẻ. Em nghĩ, giờ phút chị nằm một mình ấy thì anh Ngọc đang xum vầy cùng vợ con của anh. Cũng có lẽ vì đêm qua chúng mình gặp lại anh Ngọc đã khiến em mang cảm tưởng ấy chẳng?”

Buổi tối đi với Cung đến quán *café* trên con đường Rue des Solitaires (như Nguyễn đặt tên). Tự hỏi đêm nay thứ Bảy, Nguyễn đang làm gì ở Sài Gòn? Quán Domino mà chàng bảo hay đến ngồi, vẫn còn đó. Thật lạ lùng mà nghĩ, ngày xưa ở Dalat, tôi cũng thường tìm đến nơi đây.

Đêm, trời thật lạnh, bước trở lại trên con phố Phan Bội Châu này mà ngẫm đúng như lời Nguyễn nói: “*Đó là con đường của những kẻ cô đơn!*”

□

“*À la Recherche du Temps Perdu...*”

Sài Gòn, ngày cuối tuần.

Trân Sa yêu dấu,

Sáng nay tan học, Bố ghé ra hàng Tata Huệ để gửi giấy cho Mẫn. Tata Huệ nghĩ bán từ hai hôm nay. Bố đưa tờ giấy cho người bên cạnh. Quán thật tiêu điều, Bố chẳng dám nghĩ là sẽ đi lại ở những nơi bán sách cũ nếu Mẫn chưa về. Mấy hôm nay đọc Maurois, Bố bị ảnh hưởng nặng quá, cảm xúc thật mạnh, nhất là Bố không gặp ai cả khi ghé quán sách nhiều lần mỗi khi tan học như mọi bữa, lúc Mẫn và Trân Sa chưa đi Dalat.

Sáng nay Bố gặp Dì Tâm trên trường. Dì Tâm bảo có thể Mẫn đi Dalat một tháng, ăn Noel trên ấy. Nghe câu đó Bố choáng váng cả người. Có thể có mà cũng có thể không lắm, phải không Trân Sa? Tuy vậy, chiều nay tan học, Bố cũng vẫn ra quán như đã hẹn với Mẫn trong giấy. Một sự hò hẹn mơ hồ nhưng Bố tin Bố hẳn sẽ rất rộn ràng trên đường ra quán sách.

Đôi lúc Bố nghĩ, lẽ Mẫn hết thương Bố thì sao hở Trân Sa? Bố hiểu tâm hồn Mẫn chẳng giống ai. Mà Bố thương Mẫn nhiều cũng chính ở điểm "không giống ai" đó.

Mà không, Mẫn chỉ lên Dalat nghỉ mát với Trân Sa thôi. Quyển Climats quái quỷ của Mẫn làm Bố nghĩ đại. Nhớ đến câu Mẫn đề ở đầu quyển sách: "J'ai perdu plus que je ne possédais", tự nhiên Bố thấy thương Mẫn hơn bao giờ.

Trân Sa à, Mẫn đã "mất" nhiều hơn cái Mẫn "được". Trân Sa có thấy thương Mẫn chút nào không?

Dalat gần đến Noel hẳn đã có Mimosa và đào đã ra hoa rồi. Trân Sa và Mẫn có để ý điều này không?

Bố chỉ muốn Mẫn và Trân Sa trên ấy được vui suốt ngày thôi. Bố rất thích Mẫn lên Dalat chơi, nhưng có thể Mẫn sẽ không vui vì nhiều lý do. Chung qui là những kỷ niệm ngày xưa. Bố hiểu Mẫn, hơi hơi nhiều! Bố quý những kỷ niệm của Mẫn lắm. Kỷ niệm cũng chính là một mảng đời nối tiếp với cuộc sống hiện tại của mình. Nhưng trong cái tê tái buồn nản, đôi lúc người ta cũng tìm thấy niềm vui. "U cù sâu cực hốt truy hoan". Ngay bây giờ, Bố rất muốn được chia sẻ với Mẫn những điều vừa nói. Trân Sa phải hãnh diện thật nhiều nghe. Trân Sa có người mẹ lãng mạn hơn ai hết đó. Đi chơi Dalat với Mẫn, Bố cũng mong Trân Sa học được của Mẫn cái tinh cách lãng mạn phóng khoáng này.

Chiều nay Bố phải đi học. Giam mình trong phòng, tâm hồn Bố thật đục và nặng như một thỏi chì. Bố sẽ nhớ đến Mẫn và Trân Sa thật nhiều.

Buổi chiều sau khi tan học, Bố có ghé ra hàng sách. Mẫn cũng chưa về! Thôi, cứ để cho Mẫn và Trân Sa đi đến chùng nào về cũng được. Vài ngày Bố buồn rồi cũng sẽ quen đi.

Anh chỉ có niềm vui trong chốc lát
Và nỗi buồn cũng chốc lát như nhiên!

Bố định ra quán café uống một ly, ngắm trời chiều mây tím nhưng chỉ ngại mình buồn thêm. Không có Mẫn, Bố hết nghĩ vẫn vợ được khi ngồi bên ly café nóng.

Ngày mai Bố phải đi học dù là Chủ Nhật. Vào lớp, Bố cũng chỉ mơ màng hoặc đọc khe khẽ những câu thơ mình thích. Và dĩ nhiên, Bố nhớ đến Mẫn và Trân Sa thật nhiều.

*

**

8 giờ tối. Bố vừa mới ăn cơm xong và ngồi ngay vào bàn học viết cho Trân Sa. Những hôm trước vào giờ này, Bố đang ngồi uống bière với Mẫn ở một quán nào đó. Bây giờ, có thể Mẫn cũng đang uống trong một quán nào trên Dalat. Tao Đà, Nam Sơn, Mékong?...

Không biết Mẫn có uống giùm Bố ly nào không? Bố đang thèm bière quá!

Sắp hết tháng 11 rồi Trân Sa ạ. Sang đầu tháng 12, con số đơn vị cuối cùng của năm 1975. Bố quen Mẫn vào tháng 10, một ngày nào đó Bố cũng không nhớ rõ, nhưng bữa ấy, Bố nhớ thật nhiều: “Màu son môi của Mẫn đã hòa lẫn cùng màu máu của Bố”.

Gần đến Noel. Bố nghĩ đây là một mùa Giáng Sinh nào lạ hoặc nhưng thật ý nghĩa vì có Mẫn và Trân Sa hiện đến trong đời Bố. Những Noel cũ đã mãi mãi qua rồi. Noel năm nay, Noel của Cách Mạng, hết nhiều nhưng cũng còn đây ấy. Bố phải cảm ơn Cách Mạng mới đúng.

Vớ vẩn quá! Bố chẳng muốn kéo Cách Mạng gần với Trân Sa.

Mẫn cũng lấy làm lạ (hẳn nhiên!) một đôi khi khi thấy Bố thương Trân Sa quá. Ở một người trẻ tuổi như Bố mà lại có những ý nghĩ như thế! Mà thật Bố cũng chẳng hiểu tại sao nữa? Trân Sa đẹp, ngoan, thông minh dường ấy, ai lại không thương? Đọc truyện của Maurois, Bố thấy Philippe không thương Alain, con hấn, như Bố thương Trân Sa. Hấn chỉ để ý Alain nhiều khi hấn thấy Alain cũng có những đặc tính đáng yêu giống như Isabelle vợ của hấn. Còn Bố thì thương Trân Sa ngay từ đầu! Hẳn nhiên Trân Sa cũng có những điểm giống Mẫn và điều ấy chỉ càng làm tăng thêm tình thương Bố cho Trân Sa mà thôi.

Không biết đi Dalat mẫn có đem theo cuốn thơ Đường không? Trên ấy mỗi khi thao thức tâm canh, mang thơ Đường ra đọc cũng thú vị lắm. Hơn nữa, nếu có Bố, Bố sẽ pha trà, cùng Mẫn thanh đàm thế sự. Đêm hôm khuya khoắc, vỗ bình trà đọc thơ, có lẽ phú quý đối với con người khi ấy cũng ví như bèo bọt mà thôi.

Tâm hồn Bố dạo này nặng nề quá nên chắc không thể pha trà ngồi mơ mộng được. Bố vẫn mong tìm gặp một chiếc mai bình nhỏ (vừa đủ cho hai người uống) để nếu có đi giang hồ với Mẫn, Bố sẽ mang theo ở những nơi thiên nhai hải giác. Thích quá! Buổi sáng sớm, Bố đi đun nước, Mẫn ngồi đàn. Pha trà xong, cả hai cùng uống và thâm thía biết bao khi nhìn tách trà nghiêng tên tay có hình đôi chim hạc liền cánh trên không trung.

“Trong khi chấp cánh liền cành!...”

Hai con chim hạc! Nghe dễ thương quá, như mỗi lần Bố gọi khê tên Mẫn hay tên Trân Sa.

Chiếc mai bình xinh xắn, khí tiết của người quân tử ở đó. Chiếc bình vẽ cành mai tuyết điểm.

Đừng bảo xuân tàn hoa rụng hết

Đêm qua sân trước vẫn còn một cành mai.¹

¹ Trích hai câu trong bài Kệ của Mẫn Giác Thiên Sư 1052-1096, là một Thiên sư Việt Nam thuộc đời thứ 8 của dòng Thiên Vô Ngôn Thông.

Xuân khứ bách hoa lạc

Xuân đáo bách hoa khai

Sự trục nhân tiền quá

Phải rồi! Mùa Xuân bắt tận của Bó và Măn! Chiếc mai bình để trong khay với những chén tống, chén quân trông thật xác, biểu hiện một cái gì trọn vẹn, toàn bích, nhìn mãi suốt đời có lẽ không hết.

Bố có một quan niệm với chén, bình cổ như trên, kể cũng lạ quá phải không Trân Sa? Nhưng Bố biết dần dần rồi Trân Sa cũng mê như Bố khi Trân Sa khám phá ra trong đó cả một cái gì cô đọng, bất tận, tiếp nối sinh hoạt qua hàng chuỗi thời gian, từ khi nó được khai sinh.

Và dĩ nhiên, bộ chén trà của Bố, Bố sẽ để dành cho Trân Sa. Có lẽ lúc Trân Sa bắt đầu biết yêu đồ cổ thì mới chỉ 15, 16 tuổi. Quá ít so với một món cổ vật. Và với một chút nhận xét, Trân Sa sẽ phải giật mình khi thấy món cổ vật ấy đã kinh qua biết bao dâu bể thăng trầm, sao dờn vật đổi, mà Trân Sa sẽ thấy thương nó hơn khi bây giờ nó đang nằm trong tay mình với tất cả những nét thật dịu dàng đằm thanh.

Sau này Trân Sa sẽ thấy, chứ bây giờ Bố chẳng biết diễn tả gì vì những cảm xúc ấy nằm ngoài khả năng của ngôn ngữ truyền thống thường nhật. Trân Sa chỉ cần ngâm lên mấy câu thơ của Bà Huyện Thanh Quan là sẽ thấy ngay cả một bầu trời điêu linh héo hắt, tê tái ly kỳ:

*“Tao hóa gâp chi cuộc hý trường
Đến nay thấm thoát mấy tình sương
Lối xưa xe ngựa hồn thu thảo
Nền cũ lâu đài bóng tịch dương”.*

Hoặc:

*“Nhân sinh thiên địa gian nhất nghịch lữ
Có bao lăm ba vạn sáu nghìn ngày?”*

Nhưng

*Tri giao quái ngã sâu đa mộng
Thiên hạ hà nhân bất mộng trung”*

phải không Trân Sa?

Đêm nay sao Bố hăng quá! (Trân Sa hẳn đang chê Bố, bảo là Trân Sa chỉ thích nghe chuyện cổ tích hoặc nghe Bố kể chuyện Măn với Bố mà thôi!) Bố nhớ Trân Sa quá!

*Lão tông đầu thượng lai
Mạc vị xuân tàn hoa lạc tận
Đình tiền tạc dạ nhất chi mai.
(Thích Thanh Từ dịch thơ):*

*Xuân đi trăm hoa rụng
Xuân đến trăm hoa cười
Trước mắt việc đi mãi
Trên đầu, già đến rồi
Chớ bảo xuân tàn hoa rụng hết
Đêm qua sân trước vẫn còn một cành mai.*

Hồi chiều Bó đi ngang tiệm đồ cổ Nguyệt Cung trên đường Tự Do, thấy có trưng chiếc bình mới, nhưng chẳng thèm ghé xem. Đợi hôm nào Mãn về, Bó đưa Mãn đến xem luôn. Bây giờ Bó chỉ thích đi xem đồ cổ với Mãn, Mãn không đi thì Bó cũng không đi. Bó cũng định đưa Mãn vào Bảo Tàng viện xem cặp súng đồng của quân Tây Sơn. (Bó xem súng này nhiều lần rồi, nhưng nếu đi với Mãn, chắc Bó sẽ nhìn thấy ở khẩu súng nhiều khía cạnh ý vị hơn mà ngày xưa bị lấp mờ đi.)

[]

Sàigòn, sáng Chủ nhật 30/11/1975.

Trân Sa của Bó,

Bó vừa đi học về, nhớ Trân Sa quá nên tiếp tục viết cho Trân Sa ngay, thay vì để đến tối. Ngồi trong lớp, ngày giờ trôi qua thật vô tình. Bó nhớ sáng nay Bó dậy thật sớm, pha trà ngồi uống một mình. Vào tuần trước, Bó đã đợi Mãn ở đầu con hẻm có ngôi nhà màu gạch đỏ. Tuần này, ngôi nhà còn đỏ, Mãn đang ở Dalat và Bó phải làm một chuyện khác không phải là nói dóc với Mãn.

Sáng nay, Sàigòn không lạnh lắm, chỉ có mình Bó trên con đường đến trường cảm nghe cô quạnh mà thôi. Chẳng còn Mãn để chia sẻ những ý tưởng, cảm xúc nhỏ nhặt. Đôi khi Bó nghĩ, những lúc bên Mãn sao Bó lại im lặng? Uống quá! Thay vì bây giờ muốn nói thì lại chẳng có Mãn! Mà, yên lặng bên Mãn, Bó thấy cũng nên thơ lắm rồi.

Không biết sáng nay Tata Huệ có ra dọn hàng không? Bó chợt liên tưởng đến chuyện chàng Từ Thức về trần, khi trở lại chốn xưa, con đường cũ vẫn còn nhưng người xưa đi đâu mất! Hẳn chàng ta tê tái lắm? Nhắm mắt để được gặp người xưa ước mơ! Từ Thức chỉ có thể gặp cô nhân trong những cơn trở mộng mà thôi vì khi phùng ngộ thì đã chia lìa.

Bây giờ Bó đang là Từ Thức. Chiều nay ra chốn xưa gặp quán cũ của tiên nhưng người thì đã lên núi.

Ta buồn từ độ mây về núi.

Chiều nay Bó sẽ ra sớm hơn mọi hôm (Chủ nhật mà!) và làm Từ Thức một bận.

Bó đang đọc Gerald de Nerval, quyển sách Mãn tặng Bó hôm nọ. Chuyện anh chàng lãng mạn quá lắm! Không những lãng mạn mà mơ mộng cũng số một. Chàng ta “yêu trong đời mà hôn ở trong mơ. Tình lớn quá tình không biên giới nữa”...

Đọc sách, Bó cứ cố gắng quan niệm những nhân vật nam là Bó và nữ là Mãn (như vậy truyện sẽ ly kỳ gay cán hơn). Cho nên Mãn có đi lâu, Bó cũng không sợ, vì đọc sách, Bó sẽ tìm được Mãn trong ấy. Duy chỉ có đôi môi với màu son gay cán thì khó tìm thật. Màu số 28 định mệnh không thể tìm ra trên những hàng chữ im ỉm hững hờ kia.

Chắc bây giờ Mẫn và Trân Sa đang ăn cơm trưa? Hôm nay Chủ Nhật, hẳn phố xá Dalat cũng rộn ràng hơn thường bữa? Người ta đi dạo phố nhiều hơn hôm qua, hôm trước?

À, Trân Sa có thắc mắc với Mẫn về cái máy lạnh của Dalat không? Cái máy ấy lớn lắm, hồi nhỏ Bố có được nhìn thấy một lần, dạo sau này họ đem đi đâu mất. Dalat nhờ có cái máy ấy mà không khi trở nên trong suốt. Trân Sa có thấy như vậy không?

Bố quên dặn Trân Sa nói với Mẫn mua rượu Huỳnh Ôn về cho Bố nhậu. Mẫn mà đem rượu Huỳnh Ôn về uống, kể chuyện Dalat thì nhất!

À ơi rượu đồ hoàng hôn tắt

Ta dặt hồn ta túy lúy chơi.

Chưa uống, chưa nghe chuyện Dalat mà Bố đã cảm thấy ngây ngất nhiều rồi.

Bố yêu Mẫn, một điểm nữa là Mẫn uống rượu tài lắm. Khi uống vào, đôi má Mẫn hồng thêm một chút, cặp mắt trẻ nãi buồn bã hơn. Bố cứ uống rượu, màu hồng và sự trẻ nãi ấy mà chẳng thấy say. Ngồi đối ẩm, chỉ có Mẫn là người duy nhất mà Bố tìm được những nét xứng hợp.

Ngày trước, khi chưa quen Mẫn, Bố ít ra quán uống rượu (vì ở nhà ông nội có thật nhiều rượu). Nhưng khi đó Bố vẫn cảm nghe mơ hồ rằng rồi mình sẽ có một tay đối ẩm ly kỳ lắm. Ý tưởng ấy thật lan man mộng mị nhưng chắc chắn một điều rằng việc uống rượu với tay ly kỳ gay cán đó, Bố đã có rồi. Chuyện ấy vẫn nằm trong tiềm thức và lâu lâu Bố nghĩ đó là kỷ niệm từ tiền kiếp của mình còn dư lại.

Đối tọa thanh đàm thế sự

Nhàn khan khiến thủy hành chu”.

Thôi, Bố dừng tại đây, chiều sẽ viết tiếp. Bây giờ Bố đi ăn cơm rồi đi học (nhưng lúc nào cũng có Trân Sa theo chân Bố).

[]